

Nem beszéltem még a kiválasztottság érzéséről, ami a nagyothalló gyerekek számára ünneppé emeli a színpadi játékot. Az iskolai színpadunk a gyerekek szemében kitüntetett – szinte szakrális – hely. Aki a színpadra léphet, az a fénykörbe kerül valóságosan és jelképesen is: arra odafigyelnek, az megmutathat magából valamit, a játék idejére fontossá válik. Hatalmas élmény ez, amihez a későbbiekben talán majd nem juthatnak hozzá, de az önértékelésük, önbecsülésük alakulását egész felnőtt életükre megszabhatja.

„A didergő királyt” még számos más mese követte. A gyerekek sokszor álltak a reflektorfényben hunyorogva, percekig hallgatva a nekik szóló tapsot a Marczibányi téri színpadon. Amit akkor átéltek-átélnek, személyiségük részévé válik, és azt hiszem, semmi mással nem helyettesíthető.

A meséink mindig róluk, azaz a tanítványainkról üzennek: a másságról és a belső értékek felfedezésének fontosságáról. Különösen kedves számunkra A sirályfióka esete a macskával című mese. Négy éve ezzel a darabbal szereztünk arany minősítést a gyermekszínjátszó találkozón. A mese szerint: Egy macska váratlanul fontos megbízatást kap az élettől: egy sirály rábizza a fiókáját, és így kérleli „Neveld fel a fiacs-kámat, és tanítsd meg repülni.”

Hogy is szól a feladat? Neveld fel! Azaz segíts neki abban, hogy megismerje, és elfogadja önmagát; hogy járható utakat találjon másokhoz; hogy az üzenetei célba érjenek, és fogadni tudja mások üzenetét; hogy a közeledését bizalommal fogadják, és ne értsék félre a jelzéseit. Segíts neki abban, hogy társakra találjon az életben. És végül tanítsd meg arra, hogy bízzon önmagában – azaz: Tanítsd meg repülni!”

A nagyothalló gyermekek számára ez a színjátszás értelme és célja. Nekünk, akik hallássérült gyerekeket nevelünk, erről szól a munkánk. A színpadi játék nagyon fontos eszköz a kezünkben ahhoz, hogy a fiókáink útra keljenek.

Mit és hogyan?

Polgár Teréz Eszter²²

Március 8-án, szombaton a Marczibányi Téri Művelődési Központban Gabnai Katalin és Tegyi Tibor várta a gyermekszínjátszással foglalkozó, illetve az iránt érdeklődő drámapedagógusokat. Az alkalom abba a műhelymunka-sorozatba illeszkedett, melynek apropóját a Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó Találkozó adta, de a közel öt órás – előadásból, kérdezz-felelekből és a hozott anyagok elemzéséből álló – foglalkozás azoknak is a segítségére lehetett, akik nem tervezik, hogy zsűri előtt méretessenek meg színjátszó csoportjukkal. A legtöbb megjelent drámatanárt napi kihívások elé állítja az iskola, ők a felelősek a különböző évfordulók, ünnepek megrendezéséért, és ahogy a hozzászólásokból kiderült, az ötletekben nem szűkölködő igazgatók gyakran abszurd elvárásokat támasztanak. A szakmai fórumok, az alkalom tanúsága szerint, már csak azért is sokat tehetnek, hogy szegény, sokféleképp sújtott pedagógusok meg tudják ítélni, mire kötelezhetők mint drámacsoport-vezetők és mire nem.

Ahogy az eleinte inkább frontális elrendezésű terem székei kezdtek kilógni a sorból, úgy vált egyre oldottabbá, beszélgetésszerűbbé a közösen eltöltött idő, de a viszonylag kötetlen forma ellenére is az előadók-hallgatók felállás jellemezte a találkozót. A vázlatpontokban nehezen összefoglalható, annál sokkal spontánabb foglalkozás mindvégig fenn tudta tartani a figyelmet és meg tudta tartani a kb. 20 résztvevőt. Amellett, hogy szórakoztatott, információanyaga egy fél rendezői kurzusra elegendő lett volna.

Manapság ritkán kapja az ember azt, amit a hirdetések, szórólapokon olvashat. Jó pár csalódást okozott már, hogy elmentem egy előadásra, eseményre, és a címén kívül semmi nem emlékeztetett arra, amiről szólnia kellett volna. Amit viszont ez alkalommal kaphattak, akik a fél szombatjukat a hivatásuknak áldozták, az megfelelt a beharangozásnak: „Megpróbálunk segítséget nyújtani készülő előadásaitokhoz: Mit és hogyan? Színházi eszközök és társzművészetek a gyermekszínjátszásban. Gyakorlatok és apró fortélyok.” Ami a fortélyokat illeti: az, hogy a befutott bűvész megmutatja a bűvészinak a trükkjeit, az még nem elegendő a produkcióhoz. Van, ami taníthatatlan. Ami viszont tanítható, az – ha néhány szó erejéig is – előkerült. Szó esett a tipikus rendezői hibákról, mellényúlásokról, arról, hogyan válasszunk darabot diákszínjátszóink számára, a tér- és időkezelés módjairól, és köszönhetően a három drámatanárnak is, aki elemzésnek tette ki saját anyagát, egész sor konkrét ötlet előkerült.

Az alkalmat záró visszajelzések szerint az elemző kritika a felvételekkel és a forgatókönyv-részlettel szolgáló rendező-tanárokat segítette a továbblépésben, és a többiek számára szintén inspirálóan hatott.

²² A szerző önmagáról: Az ELTE magyar, esztétika és magyar mint idegen nyelv szakán végeztem, majd drámapedagógiai valamint újságírói képesítést szereztem. Egy művészeti iskolában vezetek drámacsoportot.

Volt, aki azt emelte ki, hogy tovább nőtt a lelkesedése, volt aki azt, hogy ezentúl jobban elereszti majd a fantáziáját, mer a rendezői vízióra is támaszkodni, de akadt olyan is, aki elbizonytalanodott (őt az előadók megnyugtatták, hogy ez még sokszor lesz így).

A délelőtti legnagyobb élménye ugyancsak a hozott anyagokhoz, illetve azok egyikéhez kötődött. Mind az előadók mind a résztvevők számára érzélem- és gondolatébresztő, megmozgató – túlzás nélkül: katartikus – volt a Pető Intézetben készült, mozgássérültek csoportjával létrehozott előadás. Az életben járni sem tudó, a színpadon felszabadultan táncoló gyerekek visszaadták vagy éppen elmélyítették a nézőkben a színház csodájába vetett hitet.

Drámapedagógiai Magazin 2008. 1. szám